

סם דובינר, המיליונר הלא פאשיזם

שום עתונאי לא קפץ על המציאה ולא בא לכסות את הפגישה. שום עתון לא הקדיש לה אפילו שורה אחת למחרתו. איש לא חשב אותה לסנסציה מפורצת. אולם האסיפה הקטנה, בת 50 המשתתפים, שהתקיימה בבית האיכר הישן והבלה של פתח תקווה, יצרה חומרי-גומה למכביר.

על הקירות היו תלויים תמונותיהם של עשרות מייסדי המושבה — גברים מוקנים וחבושי-כיפות, שדמו יותר לרכנים בפניסק מאשר לנוטעי פרדסים, נשים בעלות מט' פחות-ראש שחורות ופנים חמורות. צורת המסגרת העייה מניין נלקחו התמונות — מן הקירות של טרקליני בתיים של הבנים והנכדים.

באולם ישבו אותם בנים ונכדים — רובם פרדסנים בגיל העמידה, בעלי הפנים האדמי דמים והעורף החרוש של אנשים הרגילים להימצא לרוב בשמש ובאחיר החופשי. הם היו עמודי-השדרה של מלבס ההיסטוריה, אנשים שמרגיבים, פרוזאיים מאד, החושדים בכל דבר חוש וזר.

קשה היה לתאר ניגוד חריף יותר מאשר זה שחצץ בין קהל זה לבין הגוואם שהזמינם לאסיפה. הוא דמה במקצת לכוכב-קולנוע אמריקאי — פניו שחרחרים וגידיים מאד, עיניים של הופר-עולם, תליפה אפורה תפוחה היטב, בעוד שהקהל בא כמעט כולו כרגל, בא הגוואם בקאדילאק צהבהב מבריק. הוא דיבר אנגלית ואידיש מאונגלזוה, ולא כל הנוכחים הבינו בדיוק את דבריו.

סם דובינר, המיליונר הלוחם, בא לפתח תקווה. כמו רוח סערה, הפורצת דלתות ו-תלונות, חדר למבצר השמרנות של מלבס. הוא הטיף למהפכה, — לא נגד השלטון, אלא נגד סדרים מקודשים הקיימים זה דורות.

★ ★ ★

מדוע אין בנים?

לש אנשים מגדלים תפוזים כתחביב, כדי להסתכל בהם ולהריח את ריח פרחיהם. אני רוצה לדבר עם פרדסנים הי מגדלים פרייהדר כדי להרוויח כסף" פתח דובינר. הוא דיבר בישיבה, בקול שקט, כמעט מהסס. מי שחשב כי ההרצאה תימשך בקול זה, טעה בהערכת סם דובינר.

באמצע דבריו, שנפסקו בגלל הצורך לתר-גמם לעבריה, קם דובינר על רגליו. קולו עלה, זרועותיו החלו להדגיש את המלים בתנועות חזקות. "מדוע איני רואה כאן כמעט פנים צעירות? מדוע זונחים הבנים את פרדסי אבותיהם? מדוע אין הבנים יכו-לים למצוא פרנסה בעסק משפחתם, שהוא העסק החשוב ביותר למדינה?"

כמו פירות בעונת הקטיף, נפלו אימרותיו של המיליונר ליד-קנדה לתוך האולם. פרחי-דיבור דובינריים אוסייניים:

● אבי לא הוריש לי כלום, מלבד החופש.

● אתם חושבים שבאמריקה החיים קלים? האנשים שם אוכלים זה את זה יותר מאשר בישראל. בישראל אוכלים זה את זה בנשי-כות קטנות, אבל באמריקה בולעים אדם שלם בבת אחת.

● אני מרשה לכל אדם לרמות אותי פעם אחת. אני יכול לדעת מראש אם מישוה נגב או אדם ישר? זה לא כתוב לו בכתבי-ניאון על המצח. אבל לעולם איני נותן לאדם לרמות אותי בפעם שניה.

● אמרו לי שיש בישראל תפוזים שמאל-יים ותפוזים ימניים. אבל אני גיליתי שכאן, כמו בכל מקום אחר, ישנו רק סוג אחד של תפוזים.

● שום דבר בעולם אינו במאה אחוזים, חוץ מהמוות. המתת הוא במאה אחוזים.

● בישראל דורשים שהכל יתחיל לגמרי מן ההתחלה. רוצים שמשוה רבנו יבוא עוד פעם ויכתוב ספר-תורה חדש. דברים הי קיימים בכל העולם אינם טובים כאן בעיני האנשים.

● אולם בעוד שהפרדסנים הקשישים הסתכלו מוקסמים בדובינר האיש, שהצלתו הכל-

ספרים

מקור

הסחיטה הבלתי-גומרה

אנשים וכסף (מאת מ. צור, חוצאת צבי, 230 עמודים) מתימר להיות סיפור מוזעזע על רקע המציאות הישראלית, בה מתחשב כל אדם רק במספר הלירות המרשי רשות בכיס חברו. גיבור הפרשה, צבי רוזן, הינו יצור המכיר את הכסף מקרוב: מנקודת מבטו של פקידון באחד הבנקים בתלאביב. לרוץ מזלו מתאהב צבי דחקא בלאה, הי מעריכה את הפאר והעושר יותר מכל. הוא לחה כסף כדי לקנות לה טבעת יהלום, חורק שן בחוסר אונים כאשר היא יוצאת בחברת מחור עשיר, מבלי להסיר את הטבעת מעל אצבעה. הוא שופך דמעות בסתר ומנסה להתנחם במצלמת הלייקה היקרה שלו.

הגורם הקבוע. המצלמה מושכת את תשומת לבו של אחד מידידי צבי, משה ברקמן, גיבור מלחמת העצמאות, הנאלץ להתקיים בדוחק כמדריך לתיירים. בפי משה הצעה מרתקת: צבי יצלם אותו ואת ידידתו העשירה, שושנה פורצקי, במצב אינטימי, יציל את התמונות כדי לסחוט ממנה כסף, יתחלק עם משה חלק כחלק.

צבי מסכים, לאחר שהוא מגלה כי שושנה פורצקי הינה אשתו של גרשון פורצקי — בנוש ערמומי שהתעשר כקורה מאו קום המדינה, תודות לקשריו הטובים עם המנגנון הממשלתי הרקוב. אדם כפורצקי כמעט ולא יחוש בחסרונו של שלוש או ארבע רכבות לירות.

וכך מוצא צבי את עצמו מוסתר מתחת לספה היקרה בחדר המיטות של שושנה פורצקי. מספר הוא מאוחר יותר, בהשפעת זריקת-אמת משטרית: "האם מסוגלת אשה שטופת תאוה לשמוע קליק של מצלמה, הבא מאי-שם, בפרט כשכפות ידיו של אהובה מכסות על אוזניה והנשקן שלו צמוד אל שפתיה? במצב זה, ספק אם הייתה שומעת התפוצצות של פגז בקירבתה."

עבודת הצילום הינה רק השלב הראשון של מבצע הסחיטה. מיד לאחר סיומה מפ-עילים משה וצבי לחץ בשלושה כיוונים בעת ובעונה אחת, פונים אל:

● שלמה פורצקי, אחיו של גרשון, יהודי ירא שמיים, המחלק את זמנו בין תפילות ורגשות לבין מתן הלהאות בריבית קצוצה.

● משפחתה של שושנה פורצקי — משפחת תבורי, אשר בניה מתאמצים לשמור על שמם הטוב כדי לאפשר את עלייתם בי-סולם הקריירה המפלגתית.

● שושנה פורצקי עצמה, אשר חוששת כי כל שערויה הקשורה בה תביא את הקץ על חיי המתורות לצדו של גרשון פורצקי. הפנייה אל כל שלושת הגורמים והצגת התמונות המרתקות מביאה לידי שני הסח-טים צורר הגון של שטרות כסף. אולם השניים אינם מביאים בחשבון את קשריהם הטובים של כל הנוגעים בפרשה עם המנגנון הממשלתי ועם משטרת ישראל, הגורמים לטישטוש פרשת התמונות. התוצאה הסופית: צבי מאבד את כספו, מצלמתו וחירותו גם-יחד.

אולם המחבר לא ידע, כנראה, את הכלל הראשון של צילום: אי-אפשר לצלם תמונה שכולה שחורה ולקחת שתהיה יצירה אמנו-תית משכנעת.

בין הכרכים

האיש בצל

ספר חדש שחולל סערה בבריטניה הוא מפנה הגאות, סיפורו של ההיסטוריון סיר ארתור בריאנט, המבוסס על יומני המלחמה של פילדמארשאל אלנברוק, מי שהיה יועצו הצבאי הראשי של סיר וינסטון צ'רציל. סיבת הסערה: בריאנט טוען כי שגיאותיו הילדותיות של צ'רציל היו מסוגלות להמיט אסון על דעולם החופשי כולו, אילויל פיקח אלנברוק עליו כאומנת מסורה.

חדש וקריא

● **המחשבה הכלכלית, תולדותיה ואסכולותיה** (מאת ד"ר מ. צוני צינר, הוצאת ראובן מט' 175 עמודים) — הפילוסופיה של הבסן מאיש המערות ועד איש הקולחון הסובייטי. נסיון להוכיח כי המחשבה הכלכלית הייתה קיימת עוד לפני המאה ה-18, בה כתב אדם סמית את ספרו הנודע עושר העמים. מיועד גם ללא-כלכלנים.

ללא צל ספק

המיליונר

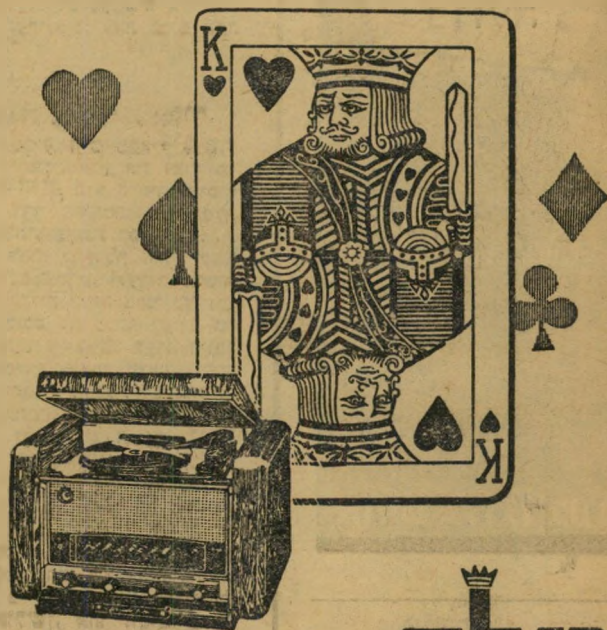
הטוב ביותר

דולקס

מיליון דולקס מתאים לכל עט אחר

מיוחד לשיכונים:

מגרשים ברחובות
תל-אביב, טלפון 24749

מלך המעלטים

רדיו שניידר

מפעלי רדיו קליפר בע"מ